

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BANFFI ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 fl. 6. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A nyilatkoztató cikkek sora után 2.5. kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési figyelmeztetés.

A közlelő országgyűlés tárgyalásainak hiteles és gyors közléséről olyképp intézkedünk, hogy az ülésekről értesítéseket, valamint a jeles szónoklatokat a hiteles gyorsírói közlés után adandjuk.

Ismeret és jeles tollú értesítőnk van ezenkívül Szébenben, a ki a pártok alakulásáról, az eszmék fejlődésének irányáról, valamint a gyűlés ünnepélyeiről s azzal kapcsolatos eseményekről tájékozó és értesítő cikkeket küldend lapunk számára.

Mindezeket kívül gondoskodunk, hogy a fontosabb eseményeket s határozatokat távirati úton nyert értesüléseink után azonnal közlére tessük.

Lapunk a gyűlés tárgyaihoz képest másképp, sőt két ízben is mind annyiszor megjelen, valahányszor tárgyai fontos, sürgetős volta és terjedelme igényli.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 „
Évnegyedre	3 „

Az előfizetési pénzek kiadók Stein János középüctei könyvkereskedésébe bementve küldendők, s felkérjük t. részvényeseinket, hogy előfizetési pénzeiket megelőző beküldeni sziveskedjenek, minthogy igen nagy számú felesleges példányt nem nyomathatunk.

Kolozsvar, jul. 2.

(D) Utóbbi cikkünkben említett azon közös elismerés, hová egy a kormány, mint az erdélyi nemzetek eljuttattak az, hogy Erdély magában külön országot nem, legfeljebb külön tartományt képezhet; a mostani állambeosztási kívánalmak szerint.

Most még csak szélén állunk a mélységnek, melyet csak a mélyebb államférfi ismeret láthat már; de hol a kezdő politikuskok csak tapogatózva is érzik, hogy Erdély magára országos állásra gyenge. Ő elszakadva az anyakirályságtól, nem lehet az Ausztriához viszonyban, a mi Magyarország. Magyarországtól jelenleg azt kívánja az uralkodás, hogy a közös ügyeket közös parlamentben tárgyalják. De valjon a centralisták Erdélyre nézve nem fognának-e tovább menni, ha Erdélyt Magyarországtól elszakítva képzeljük?

Példa előttünk a kis népességű cseh királyság, láthatjuk ottan minő helyzetben van a cseh nemzetiség. Erdély fél akkora népességgel sem bír, mint Csehország, s már egy fontos historiai német telepe van.

Jól meg kell fontolnunk Erdély népeinek a kérdést, nehogy szomorú belső tusakodásaik napjaiban oly örvénybe sodorják a hazát, honnan ki tudja bontakozhatna-e ki valaha?

Erdély sem tengerparti fekvéssel, sem kifejlett ipariállal nem bír, nincs hajóközlekedése, kereskedelme, mely egyedül tehet képessé kisded országot az államháztartás külön terheinek megbíráására. Erdély fejlődésének kombinációba kell jönni az anyakirályság fejlődésével, s e fejlődést a királyság szomszédsága s physioerai érdekei természetesen biztosítják a mit e célra Erdélyért az anyakirályság áldoz, azt a státusélet egységében és viszonyosságában visszanyeri.

A birodalmi közös ügyek meghatározása önként vonja maga után az országos ügyek budget-jének a közös budget-től elkülönítését. Ugyan kérdjük, ha mi felállítjuk septemviralis táblánkat, dúsán díjazott felekezési törvénysekeinket s jól jutalmazott megyei törvénysekeinket, belső kincstári hivatalainkat a mi a közös ügyek regioján innen esik, s e mellett

államkärpötölásunk letisztázása is természetesen reánk esik: mit várhatunk adónk sorsára nézve, miután ezen belső kiadások mellett hordoznunk kell a közös ügyekre, és az állam közös adósságának fedezésére szükséges roppant adót?

Nem lehet e követelést megbírnunk hatalmasb országhoz csatlakozás nélkül.

Felület politikuskok igen könnyű azt mondani: miért törjük fejünket, hisz már is mindent a birodalom pénztára fizet, nekünk csak arra legyen gondunk, hogy minél több közegyet állítsunk fel, dús hivatali állomások létesítése végett.

Im már is tul túl ezen Schmidt Henrik ur, midőn indítványozza, hogy a bécsi főtörvénysekek legyen Erdély főtörvényseke.

Állíthatunk mi akár Kolbászból font fellegvárakat, de ha Ausztria fizet, jogot követelend magának intézkedni arról is, hogy mennyit és igen sokat ne fizessen. Ha ő fizeti forumainkat, igazságszolgáltatási s közigazgatási közegeinket, önként bekövetkezik, hogy ő fogja kezébe venni a codificatiót, és a bíróságok újabb-njabb szervezését.

Talán azt fogják mondani, hogy a közös ügyek kezelésénél Erdély belügyi budgetje külön tétel számok alá jövend? Meglehet; de a mint indultunk a bureaucratikus szervekedésben, Erdély népe a kiadási contingens adójával fizetni még akkor is képtelen lesz, ha egy pár vasut bővebb forgalmat idéz elő. Mert, midőn a mi tartományi állásunknál fogva átugorjuk a szomszédos anyakirálysággal összeköttetést, Magyarország sem foghat semmit tenni irányunkban és velünk, mert e részbeni kötelezettségeit, s annak megfelelő befolyását magunk téptük szét.

Kivánhatná-e észélyes politikus és államgázdász hazánkra nézve ezen színtől izolált, mint végre is nyomorba lökő helyzetet?

Elismerték a szászok, el a románok, hogy Erdély magára gyenge, hogy neki összekötötés kell. Igazuk van, de ez összekötötés csak az anyakirálysággal lehet; nemcsak azért, mert az szomszédunk és velünk egy fajta, de azért is mert practica sanction azzal egy s azzal különben is összeköt. Egy oly összekötötés Ausztriával, a mely a közös ügyek közös tárgyalásánál is tovább menne, teljes megsemmisítése volna a practica sanctio azon összes értelmének, mely e két oldalt szerződésben a kormányhatalomra vonatkozik.

Egyesülnünk eszméje, szükségessége el van ismerve az uralkodó és kormánya által is; mert a kormány hódított és örökös s a német szövetségben létező, s eddig külön vált tartományokat mind egyesítette a magasabb törvényhozárra nézve a szűkebb birodalmi tanácsban. Ezen elvszerint Erdély, mely az örökös tartományok némelyikénél még kisebb, éppen egy csatlakozó az anyakirálysággal közös törvényhozással.

Az érintkezési pont tehát, a mely minket a kormányval s nemzetársainkkal összeköt, a practica sanctio közös elismerése, és azon elvnek megtörtént közös bevállása, hogy Erdély magára országos háztartásra képtelen, mert arra igen kicsiny.

Azt mondják talán erre, volt Erdély még külön ország. Oh igen, de mindig vagy a magyar királyság, vagy a török védelmi alatt, és oly időben, midőn csak a nemessege hivatalsodkódnak, egy szolgabíró 25 forint fizetéssel beérte, ki most 6—800 forintot húz. Ez idő eltűnt már örökre, nem tud az számitani, s nem ismeri az országos ügyvitelt, a ki egy ily független Erdélyről álmodozik.

Midőn az örökös tartományokban a birodalmi közösség mellett fennállhatnak az egyes tartományok külön nemzetiségi és vallási érdekei, nem biztosíthatja-e Erdély is intézvényeinek helyzetéhez alkalmazott sajátosságait a magyar királyságban?

Mihelyt az általunk körvonalozott érintkezési pontokat úgy a kormány, mint nemzetársaink közös kiindulási pontul elismerik, mindjárt lehet reményünk Erdély kérdésének szerencsés megoldásához, más különben soha sem; mert vagy a román-szász osztrák, vagy a magyar-szekely merevebb programok győzhetnek utóljára; mindenesetre az országnak fele része beküldetlen maradand.

Ha ellenben a közös érintkezés ezen ariadi-nei fonálát kezünkbe vesszük, az minket a kölcsönös egyetértés, s biztos együttélés utain fog vezérelni.

Hogy e közös alapról hogyan lehetne valóslási és nemzetiségi kérdéseinket megoldani, hogy erre az összehívott országgyűlés mennyi részben, és minő megállapodások mellett nyújthatna alkalmat, azt mind el tudnók mondani; de... nem elegyedhetünk a módokhoz fejtegetésbe.

A ki a helyzetet észleli, rálatál a módokhoz, mihelyt egyszer az általunk kiemelt érintkezési pontokat politikai irányának alapjául elfogadta.

És ezzel elmondottuk, a mit mondhatunk, s elmondani a napi politikai helyzet érdeméhez képest szükségesnek láttunk.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Kolozsmegyében a követválasztás, minden választókörletben június 30-án kezdődött. E napot általában az egész megye területén a románok részéről sajnálatos igazságok előzték meg, míg a magyarok a legelőbb helyt a capacitacionak legjószerűbb eszközeihez sem igen nyultak. Szomorú tanúságot hirtető tények állanak előttünk, pedig a román vezetőknek valóban semmi szükségök sem vala oly eszközökhöz folyamodni, melyeket a legnemesebb ügy sem szentesíthet. Hiszen minden kiszabott alap különben is túlnyomó befolyásuk biztosítására volt irányozva. Mi szükség volt még a magyar köznépe közé is oly tévhitet szórni, mintha „a magyar urak csak arra törekednének, hogy a jobbagyságot visszaállítsák”? Mi szükség volt a legelőfeszítottság stb. emlegetésével szítani oly vagyonközösségi álmokat, a melyek soha sem valóslhatnak? De mi szükség volt különösen arra, hogy a nemzetiségi gyűlölség fertelmes mérge öntessék a jámbor nép keblébe? Semmi panasznak a román nép ellen; csendesen viselte magát daczára minden igazságoknak, sőt épp oly kedvetlenül ment választásra, mint a magyar, a ki senki sem hajtott be, mint egy nemzeti ünnepre s osztószóra. De valja meg — nem nyilván, mert ezt gyengeség nem enged — hanem valja meg saját lelkiismerete előtt akarmelyik román vezető: a befolyás azon modjai, melyekkel hatni kívántak, megdöcsöztették-e az általuk képviselt ügyet? Mi volt ez ügy voltaképen? S mit csináltak belőle? Valljon nem volt-e más mód, sőt kérdjük: vajlon volt-e legkisebb szükség is így vezetni a népet a politikai joggyakorlat mezejére. A helyett, hogy ildomos magatartás által egy különben is elég önmegtartózkodásba kerülő lépésre barátságosan édesgettek volna, egész cynismussal irányoztak mindent oda, hogy elhidegenítsenek az octroyált országgyűléstől. A jogelvi kérdést lerántották, s nemzetiségi pártkérdéssé, sőt párt-harcczá, demonstratív törpítették oly modorban, melyet senki se pártolhat, haneha az, a ki mindent pártol, a mi a polgári rend, a béke, az alkotmányos szabadság, a testvériség stb. fogalmát úgy is engedi magyaráztatni, a mint azt magyaránul egyértelmű annak tetteles megtagadásával.

Állásunk az ideiglenes országgyűlésen már szászors nehezebbé tétetett, mint volt előzőt csak néhány nappal is. Nem azt fájlatjuk, hogy a megyékről a nagy bírtok (mintegy kétharmad) ugyszólva

képviselve se lesz. Különben is mindössze 5—6 követre számítottunk. Reméljük azonban, hogy követünk mindezek daczára azon nyugodtsággal és méltósággal fognak megjelenni Szébenben, a melyet az igazság védelmének öntudata nyújt. Valamint a követválasztási mozgalmakat megelőzőleg óvakodunk a szenvedelmek sugallatára hallgatni, úgy az ideiglenes országgyűlésen bent is oly magatartást tanúsítandunk, melynek erkölcsi súlya lesz. Addig is azonban szükség magunkat tájékozunk mindenről, a mi tisztába hozhat a viszonyok természetével, s így nem felesleges, tudomásul vennünk a legkisebb részletet is, a mi némi adatlal szolgálhat.

Önök olvasták már e lapban az e tárgy tudósításokat B. Szolnok, Torda stb. megyékből, őszhangzók, s a kolozsmegyei dolgok épp úgy folytak. Itt is ugyanazon ígéretek s fenyegetések tettek.

Kolozsmegye első választókörlete a kolozsi, bási és fejérdi járásközl képezte. Ezen választókörletben, s névszerint a fejérdi járásban kebeleztet Sz. helységében P. J. ur még június 21-én isteni tisztelet alkalmával az egybegyűlt népet hathatósan előkészítvén, kötelessége szerint kihirdette az érseki körrendeletet, melyet kezében magasra feltartva, többek közt e szavakkal commentált: „A kinek élete drága, az a követválasztásban végyen részt! Tópa, Szentkirály, Berend, Szentmihály telke lakosai gyűljetek össze az országutban levő fogadónál zászlókkal és zenével. Addig negyven évén át mi volt sorosotok? Az, hogy a hétnek hat napján dolgoztatok a magyarok barázdájában, vasárnap pedig a rővással kezettekben szinte az egész napot az aristoerata magyarok udvarában töltöttétek. Ez így nem lesz többé, de csak úgy, ha a magyarokkal, a kik ősellenségünk, soha ki nem békülünk! Ne választatok hát magyar követet, mert azok csak azt akarják, hogy újra a régi jobbagyi járomba vessenek bennünket. Isten bocsássa meg neki, mert így beszélni oly bűn, melyet földi bíró még egy felszentelt férfinak sem bocsátna meg rendes béke idejében. P. J. a választás napján be is rukkolt zászlóval, mely Erdély színeit viselte: „1860. oct. 20. se treiasce Joane Fekete” felirattal, mely zászlót egész napon át a megyeház előtt a farkas-utczában feltűztve tartott egy román közpolgár. A magyarok semmi zászlódt nem csináltak, s egyszerűen, nyugodtan viselték magukat; noha el volt terjesztve a hír, hogy „na a magyarok ma bizonyosan meglőnek vagy egy oláh papot.” Látna azonban, hogy mily egyszerűen viselték a dolgot, magok a felvilágosodottabb román papok korholni kezdték P. J.-t, hogy miért csinált olyan derendóziát. A választás két napon át folyt, s valóban sajnálni lehetett a szegény népet az idővesztés, s azon kin miatt, melyet sorban állva vagy fekvve ama zászló során ki kellett állani. E választókörletben 1201 szavazó vett részt. Fájdalom, a magyarok közül többen elmaradtak. Követjelöltünk Bíró Pál kapott 443 szavazatot, Fekete János balázsfalvi e. e. kanonok 758-at, 20 szavazat elvesztett, s így követ lett Fekete ur, a ki különben derek ember. Nem hagyhatjuk itt említetlenül azon körülményt, hogy az első nap, midőn a mi szavazatainkkal még többségben valánk, a magyar szavazók miután beadták szavazataikat összegyűlvén, küldöttség által meghívták követjelöltünket, hogy a kit bíreből mint derek hazafit ismerének, most mindenki ismerhesse személyesen is. Bíró Pál meg is jelent köztük, s megköszönvén, hogy reá szavaztak, többek közt mondta: „Örömmel látom nyilvánulni azon nemes szellemet, mely a magyar honpolgárt egy összetartó erővé egyesíti. Imé, nem örömtűnnap az, a melyre gyülekeznék s nem akarok senkit ámitni, kevés reményem van a sikerre; de van e valószínűleg eredménytelen kísérletnek is, melyre kényszerítve valánk, van haszna, az, hogy megmutattuk, miképp még ily sajnálatos viszonyok közt is, minden igazság daczára a magyar hit magához, s ügyéhez. Nem volt nekünk szükségünk embeereinket egyházi átokkal való fenyegetőzés s ijesztgetéssel, mint öntudatlan tümeget, hozni be a választásra, s midőn e búcsúünnepélyen utólagosan kezét szorított, e kézzel tisztá minden mellékdéktől, vagy célzattól. Szavazataink száma eddig kedvezőleg áll, s

ha én lennék szerencsés képviselő lehetni, fogadom soha a szabadság ügyét semmi önző érdekért hűtelenül el nem hagyom; de győzelmi reménye hasznaltan ily viszonyok közt, s így csak alkalom arra, hogy szavunkat adjuk a viszonttalálkozásra, majd egy jogosabb tén, a hol előbb utóbb találkozni fogunk! stb. A nép nagy lelkesedéssel éljenze s szorított kezét."

A n.almási második vál. kerületben követjelöltünk volt B. József, a románoké Pop Leontin. De a választás közbejött dolgok miatt félbeszakították.

A gyalui vál. kerületben követjelöltünk gróf Eszterházy Kálmán 375 s a románoké Vajda László szintén 375 szavazatot kapott 751 közül. Egy szavazatot követjelöltünk mára adván, általános szavazatbőbséget egyik se nyert, s így új választás rendeltetett el, mely f. hó 6-án fog tartatni.

A palatukai és mőcsi járásokból stb. alk. vál. kerületben követ lett Mőga Demeter, utána legtöbb szavazatot nyert Hoszu József.

Az ötidiki választó-kerületből tudósítást még nem kaptunk.

Belső-Szolnoki követválasztások június 2.—29. A megye négy kerületre van osztva: bethleni, rettegi, alparéti- és m. l. p. kerület. Az elsőben követjelölt az alkotmányosok, illetőleg a magyarok részéről gróf Bethlen Sándor; a románok részéről Biltz szamosújvári kanonok; a másodikban a magyarok részéről Torma Károly, a románoké Boheczel Sándor naszodi kapitány; az alparétiában alkotmányos érdekl. román Vajda János és ellenében Pap László kormány-széki alelnök. Mindenütt a román jelöltek nyerték a túlnyomó többséget.

A láposi választásról részletes adataink vannak. A többi kerületben is más személyek által lényegileg ezek történtek:

Kulcsár János dézsi román esperes és Hoszu Kelemen megyei törvénybíró a láposi kerületet rendre jarták, és a népet előre informálták. Munte László a kaczoki járás román születésű szolgabírája megrendelte, hogy június 2-ire Karolyfalvára gyűljön járásából minden választó. Ott a népet nemzeti itallal — pálinkával — megvendégelték. Munte, Hoszu Kelemennel székere ül, s a láposi falu végén a népet bevárják. Hoszu Sándor finfalvi jegyző egy bottal hadarázva a népet tri-utri rendbe állítja. A román papok egyházi ornatibusban keresztel kezeikben a népet megáldják, s azon jog fontosságára figyelmeztetik, mely most részükből jutott. Ne higgyék, hogy a szabadságot 48 ban a magyarok adták, azt Saguna oszkoztolta a császártól. Ugy igyekeznek, ha magyar követet választanak, a robotba és szolgaságba ismét visszaesnek. Verőkből való román születésű követet válasszanak, mert ez ki fogja vinni, hogy a curialisták is felszabadulnak. Ekkor templomi zászlók lengései között megzendültek az egyházi énekek, s valódi fanatizált kereszties hadként bevonultak a választás színhelyére. A bizottmány elfoglalta székét, Császár János hírtokos elnöksége alatt. Megjegyzendő, hogy Leményi József felső-szolnoki román lelkész a bizottmányi tagságról lemondván, helyébe Buzura Gábor blenke-pojáni pap nevezte ki, ugyanaz, ki a népet keresztel és zászlókkal vezette.

Jellemző a nép ezen fanatikus magatartásának megértésére, hogy a román papok a népet templomokban buzdították, hogy a magyarokkal netartsanak, mert a magyarok most abba mőkődnek, hogy ismét viszszaonyomják örökös rabságba; átok alatt meghagyták azért az egyház és a vallás nevében, hogy csak is azt válasszák, kit a román előjáróság kiszemelt. Ezen egyházatokat a foriszenye harmadizig terjed, s a ki ez ellen teszen, megnyomóremökodik, sántul, vakul, siketül; gyermekeiben szerencsétlen lesz, marhájából, vagyonából kipusztul, s a csapások minden kigondolható nemei utolérlik harmadizig; végre a pokolban tüzes üstben harmadizig főzik. Így nem csodálhatni, hogy a papi uralom alatt élő, még primitív állásban levő gyermek nemzet egyhangulag papjai intését követte, s a magyar jelöltet, mint nemzete eltapodóját tekintette. Megtörtént mégis Láposon, hogy egy Tarca Petru nevű kaczoki a commissio előtt így nyilatkozott: Tudom, hogy átok alatt meg van hagyva a románok kire szavazának, de én mégis Betegh Kelemenne szavazok.

Ildondáról 5—6 román Beteghre adja szavazatát, s más nap 28-án a bir terjesztetik el, hogy az ildondai oláh papot hivi elpártolásért megberetválták, s ez a büntetés ér minden papot, ki hivi felett nem öröklik, szakalla le fog vágatni. Muszte László szolgabíró megszólíttatván a papok ezen erkölcsi kényszerítéséről, s hogy ez roszra vezet, azt felelé: a papoknak ez meg van parancsolva, ha így nem járnak el, elveszik

tőlük az ekklezsiát, s a magyar urak nem adnak mást nekik. Rohi helységben azokat, kik Beteghnek ígérték szózatokat, fenyegették, ha Mátra nem szavaznak.

A választásra még a curialistákat is felszólították, jelesen Szuleskeröl 8 pft büntetés alatt azon biztatással, hogy most ők is felfognak szabadulni. A falvak a szótéljes értelmében üresen maradtak.

A láposi kerület igen nagyrészt oláh nemsekből áll, de ezek közül igen kevés szótélitott fel arra; (tán a kiknek nem volt 8 ft adójuk? szerk.) a tömeg zömét a felszabadult jobbágysók és curialisták tették. Timbus István és Préda József volt alkotmányos szolgabírák, az első, mert ezelőt 6 évvel egy házában öt megtámadt román kilökött s néhányat pálcával hátrára ütött, a másodikat mert egy hibás egyént hivatalosan megverett, a szavazók sorából, mint kereset alattiak kizárták.

Akkora zajt és ordítást vitt véghez a benyomult tömeg, hogy Dragomir láposi román lelkész összesapta kezeit s kérve kérte a csillapulásra, mondván: ezen gyalázatos magaviselés által megesszik a román nemzet becsületét. Ily előzmények s jelenetek között ment végbe a láposi kerületben a követválasztás. Hoszu Sándor az ajtónál minden belépőnek fülébe sugta: „Mán” ugyannyira, hogy ezen túlságos korteskedést maga a rendfentartása végett kirendelt zsandár is megsokallotta, s a commissio nak bejelentette, hogy ez csakugyan fölösleges bujtogatás, minek következtében a szobából kilökötték.

A M. Lápos és Domokos helységeiből begyűlt magyar választók, az oláhok ezen körülán eljárásán annyira felingerültek, hogy ha Betegh Kelemen követjelölt, az ők kedvelt volt alkotmányos alispánok hathatós szavakkal őket le nem csillapítja, szomorú esemény történt volna. A nép azonban lecsillapítva meggyőződött: jobb mentire hagyni a dolgot, s a románokat győzelmű örömeikben nem zavarni. Majd észökre jönek ők maguktól is!

A láposi kerületben volt 1240 szavazó, ebből 1101 szavazott; részint visszavonult, részint nem jelent meg az átoktől félelemre, az eljárás példátlansága következtében 139. A magyarok s a f. oláh nemsek Beteghre szavaztak; de a felszabadult jobbágyság mintegy 900-an Mán Gábor ideiglenes főbíró, ki pedig birtoka után nem fizet 8 ft adót, mint román megválasztották. A magyar rész így mind a négy kerületben kisebbségben maradt.

Bethlenben és Alparéten a papok diszruhában, ornatibusban, keresztel kezükben vezették s megszentelték a népet, új szabadságának első gyakorlati mezején.

Rettegen Torma István látva ez erkölcsi nyomást, midőn a nép azt sem tudta kit választ, s egyik Alexandrut, a másik Basocelt, a harmadik Kapitán Sándort stb. mondotta, a választást félbeszakasztotta; azonban másnap az administrator Rettege személyesen kimenén, felszólította a választó-bizottmányt, folytathatja a választást; az azonban a nép ilyeszerű felzárkását a rendeletekkel összeegyeztetni nem tudván, a felszólításnak nem engedett, így maga az administrator felügyelete alatt 29-én a választás beveződött, s Boheczel Sándor naszodi kapitány, mint román jelölt nagy többséggel megválasztott.

Mint halljuk, ezen választások ellen nyomos felterjesztés készült a királyi kormánysszékhöz. Azonban, a valódi kifogások a verificatio alkalmával fognak megtörténni.

Hiteles adatok és jót állás után közli.

Zömökn.

Követválasztás Szászvároson, június 26-án. Ma ment véghez a követválasztás városunkban; a választók száma 362-re redukáltatván, szavazott 206 választó, ezekből 203 szótát nyertek Kirchner Frigyes volt Kreisgerichts-praesident (szász), és Tulbusch János finacez hivatalnok (román), a magyar párt, 156 személy a választást megelőzőt eljárások ellen óvást adván be a központi választmányhoz tegnap, nem vett részt a választásokban. A beadott óvás elég érthetőleg igazolja a magyar rész eljárását.

Ezen óvástételre a következő — előbb német aztán magyar — választ adott a k. választmány: Ezen beadvány azon megjegyzéssel utasítatik vissza, hogy ezen k. választmány nem tartja magát illetékesnek arra, hogy ezen óvástétel alapján a felsőbb helyről e f. hó június 26-ra kitűzött országgyűlési követválasztást elhalasztani kérje.

Es az ily kurtán visszautasított jogos óvástételünket még arra se méltatta, hogy jegyzőkönyvre vegye. Időközben esett még annyi változás, hogy a választó-bizottmány elnök ur általa választatása szabályellenességéről lemondott a választó-bizottmányi elnökségről, helyébe elnök lett az egyik k. választó és választmányi tag

helybeli ev. lelkész Matz Ferdinand a szélső szász pártnak egyik vezetője, kinek helyébe egymásután két magyart választottak, de egyik se vállalkozván, mert az óvástételt aláírták volt, egy szász választott. Ilyen körülmények között legjobbnak tartottuk visszatarthatódnia a választásbani részvételtől, annyival inkább, mert 206 szász és román választóval szemben 156 magyar részenyi választónak visszavonulása elég hangos protestatio az elkövetett erőszakoskodások és igazságtalanságok ellenében.

Tartozunk még az olvasó közönségnek nyilvánosság elibe hozni némely körülményeket, melyek a választás előtt és alatt történtek: mind a szászok a románokkal mind a románok a szászokkal csak illető főnökeik nyomása, sőt kényszerítő bebeszélése következtében egyesültek, és ha szíve sugallatát követhette volna mind a két nép, a magyarokkal egyesült volna.

De ki volt adva a jelszó, s tükken, bokron keresztül követni kellett, de hogy mily szívvel, bizonyítja azon körülmény, mint igaz tény, hogy egész nap míg a választó bizottmány össze volt tilve, folytonosan jártak a hivatalos szakszolgák s némely szász atyafiak egyik választótól a másikhoz, s követvén amaz elvet: compella intrare hivat, sőt kényszerítették az embereket választani, de így is sokan visszautasították a hívást s honn maradtak. A választás folyama alatt egyik választó bizottmányi tag, ki a fusionnak legmunkásabb hőse volt, a jelszó szerint szótátok megdiesérte, a románokat ilyen szavakkal: ume jes, a szászokat: ich danke Ihnen. stb. Sőt egyik választó, kit többszöri hivatással kényszerítettek a megjelenésre, habozván a választásban, addig biztatták jobbról, balról, míg megbeszárkódván a kényszerítésen nem választott és elment.

Azt hiszem, ennyi elég annak bebizonyítására, hogy mily igazságos és szabályszerű eljárás folyt Szászvároson, és mennyire szabad volt a követválasztás. Különbben a magyar rész sérelmeit a f. k. kormánysszékhöz fogja terjesztetni.

Ugyancsak ma történt meg a szászvároszéki mind két kerületi követválasztás is, az alsó választó kerületben követ lett Balomir tanácsos ur, a felső kerületben ugy halljuk Angyel György korlátozottsági titkár.

Vajda Hunyadon ugyan ma választották követet, mint halljuk — Szancsali nevű bányász hivatalnokot, a ki hasonlag román.

Tudatunk kell még a nemtelen eszközök, melyet a magyar követjelölt G. L. K. ellen felhasználtak, a románok között azt terjesztették, hogy a magyarok vissza akarják állítani a jobbágyságot, a szász atyafiak közt pedig azt beszélték, hogy oly fő rebellist mint a nemes gróf nem szabad követvé választani.

B. D. I.

Gyergyó-Ditrő, jun. 26.

A következő hónap 1-én Nagy-Szebenben megnyilvánó külön erdélyi országgyűlésre a gyergyói választókerület részéről Csáni István ideiglenes alkirálybíró elnöksége alatt ma tartaték meg itt a követválasztás, s noha minden szélely aggodalommal gondolt arra, hogy nem Pestre, hanem N.-Szebenbe, s oda is egy alkotmányunkban ismeretlen szerkezettől gyűlésre kell követet küldetünk, mégis e nap nálunk ünnepléys vála, az alkotmányos elveknél tünne.

Miután ugyan is a választók az egyenkénti szavazásra előszólították, ezek részéről legelsőben is Mikó Mihály előadta, hogy ambar mi egy alkotmányos uton hozott s ezen az uton még soha el nem törölt törvénynek fogva egy külön erdélyi országgyűlést jogilag lehetőknek el nem ismerhetünk, s követet törvényesen csak egy közös magyarhoni országgyűlésre küldhetünk: mindazáltal a viszonyok általi kényszerítésségből a követválasztásba bele bocsázköztünk, de csak azon óvástétel mellett, miszerint ebből alkotmányunk csorbítására s törvényeinkhez ragaszkodásunk rovására semmi következtetés ne vonatassék, s ezt jegyzőkönyvbe ígattatni kérte; mi noha általános közhelyesséssel pártoltott, azonban azon elnöki nyilatkozat folytán, miként a szavazatszedő bizottmánynak nincs jegyzőkönyve s óvást el sem fogadhat, jegyzőkönyvbe ígattatást nélkül hangzott ugyan el, de azért minden választónak szívében és emlékeztében írva maradt.

Erre következett a szavazás, melyen Gyergyó-fuszéki népe, daczára annak, hogy a választást megelőző napokon az ellen oldalról semmi sem mulasztott el arra nézve, hogy rábeszélés, kecsgető ígéretek, a nemzet egyik osztályának népszerűtlenségét utján a szavazatok kizsákmányolására minden kö megmozdították; sőt még arról is gondoskodva lön, hogy 27 csendő — rendesen felkészülve — itt ma jelen legyen: meg nem ingatható rendszeretetének s alkotmányos értelem szilárdságának fényes bizonyítványát adta. A szótatolás reggeli fél 9-től délutáni 4 óráig nyílt szobában folyt a községi háznál, s a kilencz belső községből, melyek között Vas-

lábót általában s Alfalut egy kisebb részben románok lakják, a Haynald Lajos püspök ur 6 nmlgára és Puskás Lajosra esett 2 szavazaton kívül, minden szavazat Mikó Mihályon összpontosult, csupán az Aurán János (román) dúllósága alatt álló túlgyesi járásbeli (havasi) románok — különválna az előbbiekkal szavazott e járásbeli magyaroktól — szavaztak csikszéki administrator ur 6 mlgára.

Es így Mikó Mihály 226 szavazattal Szabó Ádám főkirálybírói helyettes nr ellenében, ki a 28 havasi román szavazattal maradt, követnek a választók harsány és szűlnni nem akaró éljenzése mellett megválasztott, s miután a választókat s általuk az egész gyergyói népet nem annyira az ő személye ily képpen megistizteléseért, mint az általa képviselt alkotmányos elvekhez rendíthetetlen ragaszkodásért tífűvölzte s programját is röviden elmondotta, a választók újból és viharos éljenzéssel pecsételték meg a küzbizalom jelöltjében egyesített szavazataikat.

Ugyan a mai napon Gyergyó-Szt.-Miklós is követválasztás színhelye lön, s Kedves Tamás ügyvéd elnöklete alatt, ki megnyitott beszédében a választandó követnél a tudományt nélkülözhetőnek vélte, zárt szobában végezték, szavazás eredménye a lett, hogy helybeli jegyző Ferenczi György 48 szavazattal Győrfi Pető ügyvéd ellenében, kit bizony az előbbiek minden alkotmányos értelem mellett is háttérbe szorítani Gy.-Szt.-Miklósnak éppen nem állá érdekében, s ki ennél fogva csak 32 szavazatot kapott, követnek megválasztott, melyet mozsarak durrogásai és zeneharsogások fejeztek be. Így mentek végbe a gyergyói követválasztások 1863-ban június 26-kán.

x...

Gyergyó-Sz.-Imre, jun. 28.

Tordamegye vécs-gyergyói kerületében tegnapelőtt jun. 26-án és tegnap 27-én folyt le a követválasztás. Jelen volt a románok részéről ügyvéd Rácz János; a magyarok mellett nyolva azon körülményt, hogy a lakosok többségét románok teszik, szintén román jelöltek ki, sz. régi g. e. esperes Krizsán Mihályt és a két szász helység egyike, többségre természetesen nem számítva, inkább különközdése, vagy vágyai kijelentésére egy harmadikát, szász-régi tanácsos Lucs Sámuelt választotta. Az eredményt, miután az egyik jelölt részére számmelkült, mindenhoza eljutó ügynökök mindent elkövettek, sőt még a hazug hírek, hamis ígéretek általi nép bujtogatását is nem kis mérvbe vették igénybe, és a másik részre sommi sem történt, előre látni lehetett, 1097 szavazat közül 558 kapott Rácz János, 324 Krizsán Mihály, 57 Lucs, 41 dr. Rácz János, 3 szász-régi vendégös Gelner Sámuel, még egy néhányon, ki egyet, ki kettőt. A mint a választási jegyzőkönyvből kiderült, a románok, kik dr. Rácznak szavaztak — mint többen bevallották — rendeltől, oly zavarba jöttek, nem levén mindenik eléggé betanítva, hogy nem voltak képesek a választandót a rendelt szerint kijelölni, sőt annyira travesztálták a Rácz nevet sokan, hogy az emberi névnek nem is vétethetik; ennek következtében azon eredményt hozták elő, hogy két Ráczot választottak, dr. Rácz Jánost és Rácz Jánost, s miután Tordán van még egy Rácz János, éppen dr. Rácz Jánosnak nagybátyja, nem tudja a központi bizottmány dr. Rácz Jánost tordai Rácz Jánossal azonosítani és így ezen választást bevezetnek fogja-e nyilvánítani; ugy szintén az is kitűnt, miszerint szász-régi g. e. esperes Krizsán Mihály a kerület intelligenciájától nyerte a szavazatokat, míg Rácz János csak az értetetlen — ígéretekkel könnyen megnyerhető — többségtől kapott szózatokat és így bár szám-ban győzött is Rácz János, de azért a morális győzelem a bukott félnek tetsző Krizsán Mihály esperes részén van.

X.

Hidvég, jun. 28.

Felső-Fejérmegye belkerületének követválasztása az őszinte lelkelletti gr. Nemes Ábrahám izlés és kényelem dús ősi lakában tegnapi napon reggeli 8 óratól délutáni 4 óráig tartta, és példás egyetértés és azoh mért renddel vitetett véghez; a rendes idő eltétele után a szavazatszedő bizottmány elnöke alispán Béli Albert a szavazat eredményét a választók szép száma gyülekeztetének meghozva, midőn ugy magyar mint román nyelven fenhanghó kimondá: „hogy idősb gr. Bethlen Gábor 496 szavazattöbbséggel követ lett”, az háromszoros harsány éljen és szetreszkével fogadtattott. A szavazók összes számából mintegy 100-an nem jelentek meg. Cs. k. táblai tlnök Román György 6 mlga 234 szavazattal kisebbségben maradt; de azért megjelenteztett érdemelegesen. Követünk az, ki megyénket számos országgyűléseken — mindig híven képviselte, ki megyénk autonomiuss jogai s alkotmányunk mellett mindig az első sorában küzdte, kit az Isten meggyenk és házánk közös javára még sokáig éltesse!! Mit

midőn teljes szívből óhajunk, nem tehetem, hogy meg ne említem Hidvég t. ez. birtokosai, udvar gondnokai, iparosai és ev. ref. lelkesze tisztán megőrzött és magyar vendégszeretetét, kiknek meleg tüzhelyeik a távol és közről jött választók egyes tagjait oly szívélyesen fogadják. A nyílt szavazás folyama alatt az a tiszta öntudat, a bonfi remény legszebb záloga, mely a választók arcaizán mindvégig tükröződik, mindenkit meggyőzhet arról, hogy megyénk belkerületében a közbizalmat sic volo sic jubeo, kijátszani nem lehet. Vajha az a közbizalom és a testvéredek együttélése, annyiszor nyírbált életfánkon oly gyümölcsöket teremnének, melyek a gyermekeit egyformán üdölő édes anya, közös hazánk vérző sebeit valahára be gyógyítani tudnák!!

Csiki József.

Adakázások a nemzeti színházra.

(Folytatás.)

II. Nemzeti közösen állam papirban. Macskási Péter 70 ft, Cs. sz. m. Szabó Ferenc 20 ft, Seres László 20 ft, III. Kötelezővényekben: a) urbéri obligációkkal fizetendő: Barcsay Ákos 100 ft, Barcsay János 100 ft, Barcsay Zsigmond 100 ft, Bartha János 50 ft, Berzenyey Sándor 200 ft, Bíró Lajos 100 ft, Bíró Lajosné Sz. A. 400 ft, Boér Bálint 200 ft, Bora Sándor 100 ft, Bors Albert 50 ft, Bors Albertné 50 ft, Daniel Gábor 100 ft, b. Gamera Gusztáv 100 ft, if. gr. Haller Ferenc 1000 ft, gr. Haller József 500 ft, Henter János 100 ft, b. Horváth Albert 100 ft, P. Horváth Dániel 100 ft, Horváth Ignác 100 ft, P. Horváth Mihályné b. Inczédi Mária 50 ft, Horváth Ödön 50 ft, Inczédi László 50 ft, b. Kemény Ferenc 500 ft, Kispál Albert 50 ft, Maurer István 100 ft, if. Maurer Károly 100 ft, Pataki Dániel 50 ft, Pálffy Dénes 100 ft, b. Rauber Nándor 100 ft, Solymosi Károly 100 ft, Z. Szabó Ferenc 100 ft, Szalanczi Lőrinc 100 ft, id. Ugron István 200 ft,

b) Készpénzzel fizetendő. Boér Gyula 50 ft, gr. Csáky György 500 ft, Ditrőkösze 100 ft, Endes Miklós 50 ft, Farkas E. k 50 ft, Gyarmathy Miklós 100 ft, b. Győrffy József 50 ft, Hankovics György 50 ft, if. b. Kemény Domokos 400 ft, Keresztes Sándor 100 ft, kolozsvári casino 1500 ft, gr. Kornis Miklós 200 ft, Macskási Antal 100 ft, Macskási Pál 50 ft, Pálffy Antal 50 ft, Schopf Adolf 100 ft, Szárhegyi kúzsze 100 ft, Szentiványi László 300 ft, Sz. Udvarhely város községe 500 ft, Ugron János 50 ft, Ugron Zsigmond 25 ft, Zilah város községe 500 ft.

IV. A kik urbéri vagy magán kötelezővénnyel ígérték, de csak egy vagy fél évi kamatot fizettek, és kötelezővénnyel még nem adtak: Hámosi Ferencné 50 ft után mint kamatot 2 ft 50 kr, Kovács Lőrinc 100 ft, urb. olgt. után mint kamatot 5 ft, Kovács Lőrincné Kabos Zsófia 100 ft, urb. olgt. után mint kamatot 5 ft, b. Józsi Pál 50 ft, urb. olgt. után mint kamatot 5 ft, b. Józsi Pál 50 ft, urb. olgt. után mint kamatot 5 ft, Schmotzer Ignác prépost 50 ft, után mint kamatot 2 ft 50 kr. (folytatjuk)

KÜLÖNFÉLÉK

— Simó Ferenc, festészeinek egyik jeles veteránja, mint halljuk, a külsőben álló nyári szünidő alatt is adandó külön rajzórát a leendő rajzódnak, mit azon t. szülők kedvéért tudatunk, kik a szünidőt is használni kívánják kedves gyermekeik kellő képzésére az ízlés s lelket egyaránt nemeseítő szép művészetben.

— Tordáról vesszük azon szomorító értesítést, miképp múlt hó 29-én este 10-11 óra közt egy fátylasmenet alkalmával a menetből egy csoport kiválva, az irodalom terén két évtizeden át működő s jeles szabadelvű cikloiról, valamint szabados megyei tudósításairól ismeretes ottani ügyvéd Szabó Lajos, s a románok egyik kitűnő férfira dr. Ratiu urak alakait bevették. Jelesen Szabó Lajos házában és kertjében tetemes rombolás történt, szerencsére a megháborított család tagjait veszély nem találta. A mint értesítünk írja, az ottani iskolai ifjúság, ki a fátylasmenetbe résztvevő, megdöbbenve vonult vissza ezen bűnös és tapintatlan cselekvénytől, a mi a fiatalság megfontoltsága mutat és becsületére válik. Nem vagyunk ugyan oly sokan meggyarokul is, hogy jobb képességeinket — ha volnának is egyéni botlásaik — kövekkel rettentjük vissza a közelettől, még azonban a magyar elttiri az övétől jött méltatlanságot; de románok, s azoknak is éppen egy független állású tagja ellen a nemzetiségi féltékenységek és feltűdás mostani nehéz korszakában, ily utazademónstrációkkal nem segítjük bizony elé a nemzetek közt igen szükséges egyetértést. Nincs egyéb mit mondannunk, minthogy

ez eseményt mélyen fájjalunk s a józan ész, az ildom, a polgári szabadság, a személyes jog regiójában nem lellünk egyetlen eszmét is, mely az ily tényeket a méltó kárhóztatás alól kimenthetné.

— De a k. Ferenc néhány napot töltött Pesten, visszatért Zalamegyébe, s így bizonyos, hogy csak közsze volt, mintha Szébenbe készülne az országgyűlés idejére. Sőt ellenkezőle egész nyáron át Pusztaszent-Lászlón fogja tölteni az időt.

— Mint a haldokló ember megbánva büneit ellenségeivel is törekszik kibékülni; ugy a „Donau Ztg.” is, a mely hírszerint haldoklik, mintegy magába térve megint engesztelőbb hangon szól a magyar kérdéshez. Az adreszita adott erre alkalmat e félhivatalos lapnak. Azt írja: „Valódi örömmel tölt el minket, hogy a magyar ügy a komoly kien-gesztelődés céljából, s éppen ily oldalról tárgyalatik. Kívánjuk, hogy ezen műnek magya Magyarországra átlpántálva ne vesz-szen el, hanem a jövőre legjobb gyökereket verjen.

— A berlini pénz és kereskedelmi újság a legjobb forrás után állítja, hogy az osztrák kormány ellátározta a mostani ülésezés alkalmával a birodalmi tanácsal a februári alkotmányra nézve oly eredményhez jutni, mely a magyaroknak alkalmat nyújthat arra, hogy visszaleptök kiegyenlítésére lépést tessenek. Valószínűleg a magyar országgyűlés által elfogadható királyi előterjesztvények fognak oda leltőlteni, mielőtt a bir.-tanács a februári patens revisiójába bocsátkoznék. Bécsben azon körökben, hol e hír terjed, beszélnek, hogy a pesti országgyűlést ősszel hívják össze.

— A „P. Llyoid” írja: hogy azon törvényjavaslatok, miket a gubernium dolgozott meg a kancelláriánál nem tárgyalattak; mindamellett a hír az, hogy a kormányzati szerkesztésen lényeges változtatások fognak történni.

— A Királyhágon tul inségekben szenvedő testvéreink iránt a hazafias részvét érdekes tanujelét adta m. frátai ref. lelkes Finta Samu ur, ki egy Kolozsvárt lakó rokonához többek közt ezt írja: „Örömet nyújtok segélyt tiszaminti kétségbeesett testvéreink egy 3-6 tagból álló családjának mostantól kezdve jövő április 24-ig élelmezéssel és egy 2 □ 81 területű belvilágu szobám átadásával: akkor aztán vagy haza menne, vagy itt a mezőségen alkalmat találna. Az erdélyi magyarok bajdósa idejében 1848 őszén 49 nyarán nekem is jól esett a barátságos fogadtatás, s most lelki nyugodtságot okozna az, ha nappali, éjjeli fáradságot jutalmából, mérsékelt pápi kémből máson is segíthetnek. Most összesen 14 főből álló háztájt élelmeznek, de egy szegény család még megfér. Adna az ég, hogy magyar testvéreim sorát többen szívókra vennék és segédkeztek nyújtanának, kik nálammal kedvezőbb körülmények közt vannak. Te mint azon vidéken ismeretes írj a tiszamentérre s egy 3-6-ig terjedő szerencsétlen népességtől családát illő bizonyítvánnyal ellátottat utatis hozzám Frátára ősi s teli élelmezésre, egy pár igavonómarbájoknak is juttatok egy kevés takarmányt. Ezen nemes indulatú levélre innen mindárt kiirtunk Karczagra; remélhető, hogy a jóindulatú lelkes nemes vendégszeretete rövid időn igénybe lesz véve! Erdélyi szerencsésebb körülmények közt lévén, vajha vendégszeretét ezenekint vehetnék igénybe szerencsétlen magyarjait!

— Kimutatás a kolozsvári kiségitő pénztár-egylet forgalmáról jun. havában 1863.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórol	932 ft — kr.
40 új tag 72 részvény után	
5 ft 25 kr.	378 " — "
Havi, rendes és rendkívüli bevételek	8,088 " 59 "
Könyvdijakban	40 " — "
Kamat és provisio	1,145 " 4 "
Bélyegdíjakban	66 " 49 "
323 tag által visszafizetett kölcsön	48,740 " — "
A bevételek összege	59,490 " 12 "
Kiadások:	
346 tagnak kölcsön	54,845 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	140 " 25 "
Bélyegre	75 " — "
Irodai kellekek	1 " 22 "
Kamat	9 " 39 "
Tőke visszafizetés	2,207 " 14 "
A kiadások összege	57,277 " 66 "
Pénztármaradék	2,212 " 46 "
	59,390 " 15 "
Kolozsvárt, június hó 30. 1863.	
Taufner Ferenc, Gelteh János, Wagner F. igazgató.	
Könyvvezető. pénztárnok.	

22,460/1863.

Pályázat.

A nagy-szebeni országos tébolydánál második második orvos és irnoki állomásokra

császári s apostoli királyi Felségének folyó év pünkösztől 17-én kelt legfelsőbb határozata folytán a n-szebeni országos tébolydánál rendszerezett második második orvos állomásra, melylyel az évi fizetés az első öt szolgálattal évre 500 o. é. forintban, öt év betöltése után 600 o. é. frt és tíz szolgálattal év lefolyta után 700 frt o. é. további felemelés útján van megállítva, s melylyel továbbá a rangfokozat 10-dik osztályának, szabad szállás és fűtés élvezése van összekötve, a pályázat ezenel oly figyelmeztetéssel iratik ki, hogy az ezen hivatal elnyerini kívánók orvosi vagy seborvosi oklevelekkel, mint szinte mind a három hazai nyelv ismeretét, s eddigi szolgálattal igazoló okmányokkal ellátott kérelmeiket legkésőbb a folyó év július hó 20-dik napjáig ezen királyi főkörmányszékhez beadni el ne mulaszták.

Ugyan ezen országos tébolydánál a 11-ik rangfokozatba osztályozott 500 frt o. é. évi fizetéssel szabad szállás és fűtés élvezetével és az évi fizetés szerint 500 frt biztosíték letételével összekötött legfelsőbb rendszerezett irnoki állomás is betöltendő, a melynek elnyerésére pályázni kívánók a három hazai nyelv ismeretét s más készségeket és képességeket, mint szinte eddigi államszolgálatokat igazoló okmányokkal ellátott ez iránti kérelmeket hasonlólag a folyó év július 20-ik napjáig ezen kir. főkörmányszékhez benyújtani utasítottak.

Az erdélyi királyi főkörmányszéktől. Kolozsvárt, Szentiván hó 27-én 1863.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jun. 30. Az alsóház tegnapi ülésében jelentette Layard, hogy Oroszország elismerése a három hatalom jegyzékeinek kézhezvételéről megérkezett; különben semmi érdemleges felelet.

A felsőházban Clarendon lord, Russel lord kérésére elhalasztotta a lengyel kérdés feletti tanácskozást.

A Russel lord a védhatalmakhoz jun. 10-rol egy körjegyzéket küldött, a melyben kijelenti, hogy a mennyiben a joniai szigetek Görögországba bekebelezetésüket óhajtják, Anglia e kívánat megvitatására érkekeztetett indítványoz a védhatalmaknál.

„Morning Post”-nak, a mint írja, hiteles tudomása van azokról a feltételekről, a melyek alatt a lengyel nemzeti kormány az ellenségeskedés megszüntetésébe beleegyeznek. Ezek a következők: 1) A fegyverszünet terjedjen ki az egész Lengyelországra, a mint 1772-i első felosztása előtt volt. 2) A résztvevő hatalmak által tartandó értekezleten a nemzeti kormánynak egy felbatalmazottja is jelen lehessen, mint Lengyelország érdekének képviselője. 3) A tartományok és a lengyel királyság követőiből alakulandó országgyűlés üljön össze, nemcsak egész Europa, hanem egyszersmind a minden tartományt megszálló nemzeti hadsereg biztosítása alatt.

A „M. P.” által közölt eme feltételek nem valami titkos kútból erednek, szelvényben beszéltek róluk a Londonban élő lengyelek s ügybarátaik, sőt már a lapokban is voltak közölve a hitelesség kisebb nagyobb biztosításával. Hanem érdekes a véleményezés a melylyel az idézett lap e feltételeket kíséri. Oroszország, írja a „M. P.”, ily feltételeket bizonyosan nem fogad el. És ha elfogadná, kérdés, vajon egy ily alapokon összehittendő értekezlet elé fogna mozdítani az európai békét s az emberiség érdekeit. E kérdésre az angol lap tagadólág felel. Mert ha Oroszország, a miben nincs valószínűség, elfogadná ily feltételek alatt is a fegyverszünetet, a fellázadt Lengyelország időt és erőt nyerne, hogy a közelebb jövő évben a harczt nagyobb nyomattal folytathassa tovább; vagy pedig Oroszország maga felbatalmaztatná az értekezést a tél bekövetkezése előtt, a mely esetben jobb lenne, hogy el se kezdődött volna. A hatalmak feladata most, hogy egy elutasító felelet esetére megállapítsák további politikájukat. Sok, a legtöbb függ Ausztriától, és remélni lehet, hogy a mennyiben Francia- és Angolország az értekezletet lehetlennek tartják fegyverszünet nélkül, Ausztria ezeknél az okoknál fogva nem vonakodik továbbra is velük közösen tenni diplomatiai lépéseket, vagy legvégső esetben a maga sulyegyenét vetni a mérlegbe, hogy a béke biztosítva, vagy Oroszország hosszabb ellenállása lehetlenítve legyen egy ily hatalmas szövetség ellenében. Távol legyen így folytatja a „M. P.”, hogy európai háborút jósoljunk; amde igenis képzhetünk magunknak egy oly kombinációt, a mely szerint egy ilyen háború inkább csak névleg fogyna mint valóssággal. Ha t. i. Ausztria megengedné, hogy a lengyelek Galicián keresztül fegyvert és hadi kellekeket szállítsanak, ezenkívül ő maga 60,000 fnyi hadtestet állít ma fel Galiciában; ha továbbá az orosz hajóhadat a keleti tengeren ostromzólóknak, hogy a samogitai part szabad maradjon: akkor a lengyelek maguk segíthetnének ma-

gukon. Voltaképpen nem szükséges, hogy akár melyik európai hatalom is egyetlen egy katonáját kimozdítsa illető hazájából. Csak a küzd-teret kellene szabadon tartaniok s gondolkodniok arról, hogy a játék becsülettel folyjon. Svédország: megtehetné, hogy saját érdeke tekintetéből részt vegyen némely hadműveletekben; de Francia- és Angolország nézve nincs erkölcsi kötelezettség, a mely egy ten-gereszeti tiltatásnál többet parancsolna.

Igy a Palmerston közlönye. Azonban jól jegyzik meg a bécsi lapok, hogy ha a „M. P.” attól feltételezi az európai békét, hogy Ausztria nemcsak elttiri, hanem éppen elősegíti a maga szomszédságában egy forradalmi hatalom kifejlődését, a mely bizonyosan nem mulasztaná el, mielőtt Oroszországot felett győzedelmeskednék, Galiciát és Posent is követelni, sőt folyvást a nyugtalanság tűztét szítani a vele szomszédos államokban: ugy soha sem lesz európai béke.

Franciaország. Páris, jun. 20. A „Constitutionnel” felel a „Times” és „Morning Post” kétértelmű cikkeire. Reméli a párisi lap, hogy a diplomatiai működés óhajott célra vezet, amde azt hiszi, a sikerre való legjobb kinézés semmiféle meg az által, ha azt hirdetik, hogy egyedül csak diplomatiai közbenjárás lehetséges. Szükség, hogy a diplomatia háta megett tisztán lássuk a hatalmak rendithetetlen akaratát. Ha egyszer az egyetértés biztosítva volna, ugy nem lenne háború, a mi valószínű; vagy ha lenne, csak arra a hatalomra nézve fogna veszélyes lenni, a mely oly erélytelen lenne, hogy egyedül akarjon küzdeni valamennyi ellen. Franciaország Európát, Európa érdekében hívja fel cselekvésre. Nincs semmi határoló gondolata, semmi nagyravágyása. Franciaország vissza akarja adni Lengyelországot önmagának, s megszűntetését eszközölni a dolgok egy olyan állapotának, a melyet minden kabinet tithetlennek tart.

A területi kabinetjében történt személyváltozásnak, ugy látszik, meg van a jelentősége mind benn, mind kifelé. A „Moniteur” a császárnak az államtanács elnökéhez intézett iratát közli, a melyben tervet kíván arról, miképpen lehetne kevesíteni a kihágásokat közigazgatási rendszabályok alkalmazásánál, a melyek a központosítási rendszerből származnak, ennek minden előnye dacára. Tehát a centralisatio-nak minden tdyos volta mellett, talán egy kis önállóbb mozgása az államtest egyes részeinek, kevesebb járókán vezetés stb. Nagy szó ez Franciaországban.

Fontos jelenség továbbá, hogy a császár Persigny pétérvári, Walewskit pedig londoni követé nevezte ki Az első állomásnak egy oly férfival való betöltése, a ki azonkívül hogy elismert nagy diplomata, legnagyobb mértékben bírja a császár bizalmát és titkait, arra mutat, hogy III. Napoleon nagy fontosságot tulajdonít a lengyel kérdésnek. Hogy pedig Walewski Londonba megy, ezt meg arra magyarázták, hogy ha a lengyel ügyben fegyveres beavatkozásra kerülne a dol-log, egy olyan férfi legyen ott, a kinek lengyel vér buzog ereiben, s annál ernyedetlen-ből sarkalja tette a hidegebb vérű angol kormányt.

A „France” szerint Ausztria, valamint a nyugati hatalmak is előterjesztéseket tettek Pétérvárról, az orosz kormány ügyvivői által a felkelés elnyomására követett rendszabályok ellen.

Oroszország választát a lengyel ügybeli jegyzékekre nyolcz nap alatt várják.

Olaszország. Turin, jun. 28. Az olasz kormány nyolcz pancél hajó, köztük négy fregat építését rendelve meg. Ez is egy jelenség arra, hogy nem erősen bíznak a béke tartosságában mindamellett, hogy egy idő óta sokat irnak a lapok nemcsak a Franciaországgal való viszonyok jobbra fordulásáról, hanem a Bécs és Turin közti küzdeletről is még pedig a status quo végleges elismerése alapján.

A turini eszmadiaezh Victor Emanuel királyt csehmasterévé választotta, mivel „a nemzeti eszmát (Olaszország a térképen eszmadalaku) kijavította.”

Németország. Berlin, jun. 28. Azt beszélnek, hogy a kormány a jövő év elejére szokott módon egybe fogja hívni az országgyűlést. Azonban minden jel arra mutat, hogy a mostani képviselőházat feloszlatják s oly rendszabályokat alkalmazzanak, hogy a kormány nézeteire hajló többséget állítsanak elő. Ezzel a képviselőházzal aztán legelőbb is az 1862-es 63-i költségvetést fogadtatják el utólagosan. Aztán következik a jun. 1-i sajtórendelet jóváhatgatása; sőt a hadsereg újraszervezéséről is készen áll egy törvényjavaslat, a melyet rendelet alakjában előbb ki fognak bocsátani és életbeléptetni, s azután utólag elfogadtatni az országgyűléssel.

A „Südd. Ztg.” írja, hogy a koronaörökös két napi katonai fogsgágot szenvedett Domziban mondott szavaiért. Szó volt sokkal szigorubb büntetésről: hogy egy néhány hét vá-

